

Міф

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра професійної патології, клінічної лабораторної та
функціональної діагностики

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

[Signature]
Едуард БУРЯЧКІВСЬКИЙ

«1» 09 2025р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРОФЕСІЙНІ ХВОРОБИ»

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань : 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 222 «Медицина»

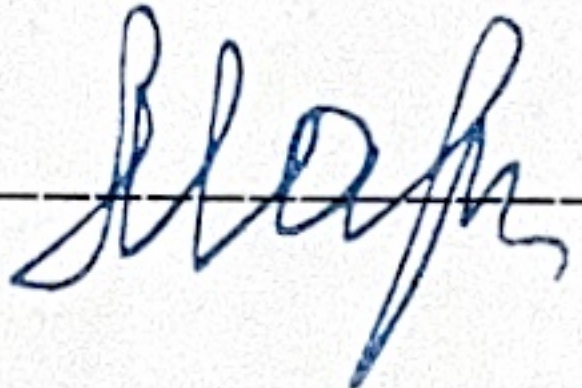
Освітньо-професійна програма : Медицина

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Медицина» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 222 «Медицина» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», ухваленою Вченою Радою ОНМедУ (протокол № 10 від 27 червня 2024 року) та освітньо-професійної програми «Медицина» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності І 2 «Медицина» галузі знань І «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення», ухваленою Вченою Радою ОНМедУ (протокол № 10 від 26 червня 2025 року).

Розробники: завідувач кафедри, д. мед. н., ЗДНТ, проф. О.М. Ігнат'єв, к. мед. н., доц. Т.П. Опаріна, к. мед. н., доц. О.І. Панюта, к. мед. н., доц. Л.І. Загородня, к. мед. н., доц. Т.М. Ямілова, доктор філософії, доц. Т.Л. Прутіян, к. мед. н., доцент Н.О. Шевченко, к. мед. н., доцент В.С. Волянська

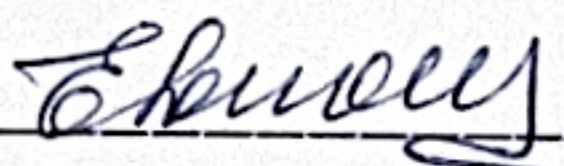
Робоча програма затверджена на засіданні кафедри професійної патології, клінічної лабораторної та функціональної діагностики, протокол №1 від 28.08.2025р.

Завідувач кафедри _____ Олександр ІГНАТЬЄВ

Погоджено з гарантом ОПП _____ Валерія МАРІЧЕРЕДА

Схвалено предметно-цикловою комісією з терапевтичних дисциплін ОНМедУ, протокол №1 від 29.08.2025р.

Голова предметно-циклової комісії з терапевтичних дисциплін

ОНМедУ _____ Олена ВОЛОШИНА

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри
протокол №__ від «__»__202__р.

Завідувач кафедри _____ Олександр ІГНАТЬЄВ

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри,
протокол №__ від «__»__202__р.

Завідувач кафедри _____ Олександр ІГНАТЬЄВ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Загальна кількість: Кредитів: 3,0 Годин: 90 Змістових модулів: 3	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я» Спеціальність 222 «Медицина» Рівень вищої освіти другий (магістерський)	Денна форма навчання Обов'язкова дисципліна
		Рік підготовки: 6
		Семестри XI- XII
		Лекції (0 год.)
		Семінарські (0 год.)
		Практичні (54 год.)
		Лабораторні (0 год.)
		Самостійна робота (36 год.)
		у т.ч. індивідуальні завдання
		Форма підсумкового контролю – залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ, КОМПЕТЕНТНОСТІ, ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.

Мета: Опанування здобувачем знань та формування елементів професійних компетентностей з професійної патології, удосконалення навичок та компетентностей, набутих при вивченні попередніх дисциплін.

Завдання:

- 1) надання здобувачам базових теоретичних знань з питань організації профпатологічної допомоги працюючому населенню, захворювання, спричинені впливом промислових аерозолів, дією хімічних, фізичних, біологічних факторів, перенапруженням окремих органів та систем;
- 2) надання знань щодо здійснення аналізу результатів санітарно-гігієнічної характеристики умов праці з розв'язанням питання про професійну етіологію захворювання;
- 3) оволодіння здобувачам теоретичних знань та практичних навичок проведення клінічного обстеження пацієнтів, встановлення попереднього діагнозу та визначення тактики ведення хворих на найбільш розповсюджені професійні захворювання;

4) здійснення диференціальної діагностики між професійними та непрофесійними захворюваннями, що мають спільні клінічні ознаки, та формулювання клінічного діагнозу;

5) складання планів лікувальних заходів при гострих та хронічних професійних захворюваннях відповідно до затверджених галузевих клінічних настанов та протоколом надання медичної допомоги;

6) надання знань щодо проведення санітарно-гігієнічних та медико-профілактичних заходів з метою попередження розвитку професійних хвороб та їх прогресування; експертизи працездатності.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

ІК - Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

- Загальних (ЗК):

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення

Спеціальних (СК):

СК1. Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані

СК2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів

СК3. Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.

СК4. Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні та профілактиці захворювань

СК6. Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань

СК7. Здатність до діагностування невідкладних станів

СК8. Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги

СК10. Здатність до виконання медичних маніпуляцій

СК11. Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням

аспектів соціальної та етичної відповідальності, включаючи систему раннього втручання

СК13. Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів

СК15. Здатність до проведення експертизи працездатності

СК16. Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм

СК20. Здатність до проведення епідеміологічних та медикостатистичних досліджень здоров'я населення; обробки соціальної, економічної та медичної інформації

СК25. Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів

СК26. Здатність визначати тактику ведення осіб, що підлягають диспансерному нагляду.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.

ПРН 2. Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.

ПРН 3. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем, включаючи систему раннього втручання

ПРН 4. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).

ПРН 5. Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.

ПРН 6. Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я (за списком 2).

ПРН 7. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (за списком 4),

пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).

ПРН 10. Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН 17. Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

ПРН 18. Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.

ПРН 19. Планувати та втілювати систему протиепідемічних та профілактичних заходів, щодо виникнення та розповсюдження захворювань серед населення.

ПРН 22. Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я.

ПРН 23. Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я людини для оцінки стану захворюваності населення.

ПРН 24. Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

ПРН 30. Визначати тактику ведення осіб, що підлягають диспансерному нагляду (діти, вагітні, працівники, професії яких передбачають обов'язковий диспансерний огляд).

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен **знати:**

- значення шкідливих факторів виробничого середовища у виникненні професійних захворювань;
- механізми розвитку професійних захворювань;
- діагностичні критерії професійних захворювань;
- принципи лікування, профілактики та реабілітації хворих із професійними захворюваннями;
- принципи експертизи працездатності хворих із професійними захворюваннями.

вміти:

- визначати значення шкідливих факторів виробничого середовища у виникненні професійних захворювань;
- аналізувати дані санітарно-гігієнічної характеристики для визначення зв'язку захворювання з умовами праці хворого;
- вирішувати питання попереднього та періодичних медичних оглядів;
- формулювати попередній діагноз при професійному захворюванні, обумовленому впливом факторів виробничого середовища;
- проводити диференціальну діагностику між професійним і непрофесійним захворюваннями, які мають схожі клінічні симптоми;
- надавати рекомендації з питань реабілітації, працевлаштування, лікування хворих на професійну патологію;
- виявляти ступінь втрати працездатності при професійних захворюваннях, підбирати раціональні види праці для професійних хворих;
- складати план диспансерного спостереження за хворим із професійним захворюванням.

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Загальні питання професійної патології. Методи дослідження в професійній патології. Захворювання, викликані впливом промислових аерозолів

Тема 1. Загальні питання професійної патології. Медичні огляди.

Профпатологія як клінічна дисципліна. Історія розвитку професійної патології. Поняття, предмет і задачі професійної патології, її місце серед клінічних і гігієнічних дисциплін. Організація профпатологічної служби і структура професійної захворюваності в Україні. Значення аналізу трудової діяльності хворого (професійного маршруту), встановлення впливу несприятливих факторів виробничого середовища згідно санітарно-гігієнічної характеристики. Розв'язання питання про зв'язок діагностованого захворювання з дією професійних шкідливостей (захворювання є професійним чи загальним). Облік, реєстрація та розслідування випадків професійних отруєнь і професійних захворювань в Україні.

Класифікація професійних хвороб. Нормативно-правові документи.

Організація та проведення попередніх і періодичних медичних оглядів робітників промислових підприємств та сільського господарства. Лікарсько-трудова експертиза при професійних захворюваннях, медична, соціальна та трудова реабілітація.

Порядок організації медичних оглядів. Мета і задачі попередніх і періодичних медичних оглядів. Перелік професій, працівники яких підлягають медичному огляду. Перелік спеціалістів, що приймають участь у проведенні медичних оглядів та обсяг обстеження. Основні завдання та принципи лікарсько-трудової експертизи хворих на професійні хвороби. Питання тимчасової та стійкої втрати працездатності та їх розв'язання в профпатологічній практиці. Особливості

роботи спеціалізованих профпатологічних ЛКК. Профілактика професійної інвалідності, питання медичної та трудової реабілітації професійних хворих в Україні.

Тема 2. Методи дослідження в професійній патології.

Особливості діагностики професійних захворювань та принципи їх класифікації. Основні клініко-інструментальні методи дослідження, що є вирішальними для ранньої діагностики профзахворювань.

Тема 3. Професійні захворювання, що пов'язані з дією промислових аерозолів. Пневмоконіози.

. Поняття про пневмоконіози. Класифікація. Етіологічна, рентгенологічна і клініко-функціональна характеристика.

Силікоз. Етіологія. Патогенез. Стадії силікозу, клініко-рентгенологічна характеристика. Ускладнення силікозу. Лікування, профілактика та експертиза працездатності.

Силікатози. Загальна характеристика цієї групи пневмоконіозу. Основні клініко-рентгенологічні форми: азбестоз, талькоз, цементний пневмоконіоз. Питання експертизи працездатності та раціонального працевлаштування.

Карбоконіози (антракоз, графітоз). Особливості клінічної картини. Діагностика. Питання лікарсько-трудової експертизи і трудової реабілітації.

Металоконіози (сідероз, алюмініоз, пневмоконіоз електрозварювальників, шліфувальників). Особливості клінічної картини. Діагностика. Питання лікарсько-трудової експертизи і трудової реабілітації.

Гіперчутливі пневмоніти - бериліоз, бісиноз, екзогенний алергічний альвеоліт. Патогенез. Особливості клінічного перебігу. Діагностика. Питання лікарсько-трудової експертизи і трудової реабілітації.

Тема 4. Пиловий бронхіт. Професійна бронхіальна астма.

Види промислового пилу, що переважно викликають розвиток пилового бронхіту. Патогенез. Класифікація. Особливості клінічної картини та перебігу. Ускладнення, діагностика. Профілактика, лікування. Питання лікарсько-трудової експертизи та трудової реабілітації.

Алергени, які спричиняють професійну бронхіальну астму. Імунна бронхіальна астма як самостійна форма професійного захворювання та неімунна бронхіальна астма як ускладнення пилових захворювань легень. Клінічна характеристика, диференціальна діагностика, профілактика, лікування, лікарсько-трудова експертиза.

Тема 5. Професійний туберкульоз.

Змістовий модуль 2. Захворювання, зумовлені впливом хімічних факторів. Професійні хвороби пов'язані з дією біологічних факторів

Тема 6. Захворювання, спричинені дією хімічних факторів. Інтоксикація свинцем, тетраетилсвинцем.

Шляхи надходження отрути в організм. Механізм дії. Клінічні особливості, стадії захворювання. Діагностика, профілактика. Лікування, антидотна терапія.

Тема 7. Професійні нейротоксикози. Характеристика нейротропних отрут (ртуть, марганець, миш'як). Механізм їх дії на організм. Патогенез. Основні клінічні синдроми гострих та хронічних нейроінтоксикацій, варіанти перебігу, діагностика. Класифікація інтоксикацій за тяжкістю перебігу (стадії захворювання). Профілактика. Лікування. Питання лікарсько-трудової експертизи і трудової реабілітації.

Тема 8. Професійні інтоксикації бензолом, аміно-, нітросполуками бензолу. Шляхи надходження отрути в організм. Механізм дії. Клінічні особливості, стадії захворювання. Характер гематологічних змін. Диференціальна діагностика основних клінічних синдромів. Антидотна терапія. Питання лікарсько-трудової експертизи і трудової реабілітації. Професійний токсичний гепатит. Професійна токсична нефропатія..

Тема 9. Професійна інтоксикації сполуками, що використовуються при сільськогосподарських роботах.

Професійні отруєння сільськогосподарськими отрутохімікатами. Класифікація пестицидів. Гострі та хронічні отруєння хлор-, фосфор-, ртутьорганічними та миш'яковистими з'єднаннями, похідними карбамінових кислот. Патогенез інтоксикацій. Клінічні прояви. Можливі ускладнення. Профілактика. Терапія. Питання лікарсько-трудової експертизи та трудової реабілітації.

Тема 10. Отруєння аміаком. Отруєння чадним газом. Отруєння сірковуглецем. Інтоксикація миш'яковистим воднем.

Патогенез інтоксикацій. Клінічні прояви. Можливі ускладнення. Профілактика. Терапія. Питання лікарсько-трудової експертизи та трудової реабілітації.

Тема 11. Професійні отруєння полімерними матеріалами.

Тема 12. Професійні захворювання, пов'язані з дією біологічних факторів (Covid 19, паразитарні та інфекційні захворювання).

Етіологія. Патогенез, клінічні прояви, ускладнення. Профілактичні заходи. Лікування.

Змістовий модуль 3. Захворювання, викликані дією фізичних факторів та перенапруженням окремих органів і систем.

Тема 13. Професійні захворювання, пов'язані з дією фізичних факторів. Вібраційна хвороба.

Вібраційна хвороба. Значення параметрів вібрації в розвитку захворювання. Класифікація. Патогенез. Варіанти клінічного перебігу. Диференціальна діагностика. Профілактика. Лікування. Лікарсько-трудова експертиза та трудова реабілітація.

Тема 14. Нейросенсорна приглухуватість.

Професійні захворювання внаслідок впливу виробничого шуму (нейросенсорна приглухуватість). Патогенез. Клінічні прояви. Діагностика. Профілактика. Лікування. Експертиза працездатності.

Тема 15. Висотна та кесонна хвороби.

Професійні захворювання, пов'язані із зміною атмосферного тиску. Роль відхилень у парціальному тиску газів у генезі синдромів, що розвиваються. Стани, пов'язані з підвищенням атмосферного тиску. Патологія при зниженому атмосферному тиску. Поняття про висотну та кесонну хворобу. Патогенез. Клінічні прояви. Питання терапії. Профілактичні заходи.

Тема 16. Променева хвороба.

Тема 17. Професійні хвороби, зумовлені впливом електромагнітного випромінювання та ультразвуку, лазерним випромінюванням.

Тема 18. Захворювання, що спричинені дією несприятливих факторів виробничого мікроклімату.

Тема 19. Захворювання, пов'язані з перенапруженням окремих органів і систем.

Диссоціативні моторні розлади. Характеристика основних видів виробничих процесів, що зумовлюють професійні дискінезії. Клінічна класифікація професійних форм цієї патології. Патогенез. Клінічна картина, перебіг, діагностика. Профілактика, лікування. Питання лікарсько-трудової експертизи і трудової реабілітації.

Захворювання периферійної нервової системи: моно- і поліневропатії верхніх і нижніх кінцівок, у тому числі компресійні та вегетативно-сенсорні радикулопатії (шийного, попереково-крижового рівнів), радикуломієлопатії (шийного та попереково-крижового рівнів). Клінічна картина. Діагностика. Профілактика. Лікування. Питання лікарсько-трудової експертизи і трудової реабілітації.

Хронічні міофібрози передпліччя і плечового поясу, стенозуючі лігаментози, стилоїдоз (ліктьовий, плечовий), епіконділіт, бурсити ліктьового і колінного суглобів, периартрози (плечо-лопатковий, ліктьовий, колінний), артрози, остеоартрози, остеохондропатії (остеонекрози), остеохондрити тощо. Клінічна картина. Діагностика. Профілактика. Лікування. Питання лікарсько-трудової експертизи і трудової реабілітації.

Тема 20. Професійний рак. Невідкладна допомога в професійній патології.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва теми	Кількість годин	
	Усьо-	у тому числі

	го	Лекції	семінари	прак- тичні	лаборат орні	СРС
Змістовий модуль 1. Загальні питання профпатології. Методи дослідження в професійній патології. Захворювання, викликані впливом промислових аерозолів						
Тема 1. Загальні питання професійної патології. Медичні огляди.	4	0	0	2	0	2
Тема 2. Методи дослідження в профпатології	4	0	0	2	0	2
Тема 3. Професійні захворювання, що пов'язані з дією промислових аерозолів. Пневмоконіози. Сілікоз. Силікатози (Азбестоз, Талькоз), Карбоконіози (Антракоз). Металоконіози (сідероз). Гіперчутливі пневмоконіози (Бісіноз, Екзогенний алергічний альвеоліт)	6	0	0	4	0	2
Тема 4. Пиловий бронхіт. Професійна бронхіальна астма.	3	0	0	2	0	1
Тема 5. Професійний туберкульоз	3	0	0	2	0	1
Разом за модулем 1.	20	0	0	12	0	8
Змістовий модуль 2. Захворювання, зумовлені впливом хімічних факторів. Професійні хвороби пов'язані з дією біологічних факторів						
Тема 6. Захворювання, спричинені дією хімічних факторів. Інтоксикація свинцем, тетраетіл- свинцем.	4	0	0	2	0	2

Тема 7. Професійні нейротоксикози. Інтоксикація ртуттю, марганцем, миш'яком.	4	0	0	2	0	2
Тема 8. Професійні інтоксикації бензолом, аміно-, нітросполуками бензолу. Професійний токсичний гепатит. Професійна токсична нефропатія.	6	0	0	4	0	2
Тема 9. Професійна інтоксикації сполуками, що використовуються при сільськогосподарських роботах	6	0	0	4	0	2
Тема 10. Отруєння аміаком. Отруєння чадним газом. Отруєння сірковуглецем. Інтоксикація миш'яковистим воднем.	4	0	0	2	0	2
Тема 11. Професійні отруєння полімерними матеріалами.	4	0	0	2	0	2
Тема 12. Професійні хвороби пов'язані з дією біологічного фактору: інфекційного (COVID-19); паразитарного.	6	0	0	4	0	2
Разом за модулем 2	34	0	0	20	0	14
Змістовий модуль 3. Захворювання, викликані дією фізичних факторів та перенапруженням окремих органів і систем.						
Тема 13. Вібраційна хвороба.	3	0	0	2	0	1
Тема 14. Нейросенсорна	3	0	0	2	0	1

приглухуватість.						
Тема 15. Висотна та кесонна хвороби	4	0	0	2	0	2
Тема 16. Променева хвороба.	6	0	0	4	0	2
Тема 17. Професійні хвороби, зумовлені впливом електромагнітного випромінювання та ультразвуку, лазерним випромінюванням.	4	0	0	2	0	2
Тема18. Захворювання, що спричинені дією несприятливих факторів виробничого мікроклімату.	4	0	0	2	0	2
Тема19. Захворювання, пов'язані з перенапруженням окремих органів і систем.	6	0	0	4	0	2
Тема20. Професійний рак. Невідкладна допомога в професійній патології.	6	0	0	4	0	2
Разом за модулем 3	36	0	0	22	0	14
Всього годин	90	0	0	54	0	36

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ/СЕМІНАРСЬКИХ/ ПРАКТИЧНИХ/ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

5.1. Лекційні заняття не передбачені.

5.2. Семінарські заняття не передбачені

5.3. Теми практичних занять

№	Тема	Кількість годин
1.	Тема 1. Загальні питання професійної патології. Медичні огляди.	2

2	Тема 2. Методи дослідження в профпатології	2
3	Тема 3. Професійні захворювання, що пов'язані з дією промислових аерозолів. Пневмоконіози. Сілікоз. Силікатози (Азбестоз, Талькоз), Карбоконіози (Антракоз). Металоконіози (сідероз). Гіперчутливі пневмоконіози (Бісіноз, Екзогенний алергічний альвеоліт)	4
4.	Тема 4.Пиловий бронхіт. Професійна бронхіальна астма.	2
5.	Тема 5. Професійний туберкульоз	2
6	Тема 6. Захворювання, спричинені дією хімічних факторів. Інтوكсикація свинцем, тетраетилсвинцем.	2
7.	Тема 7. Професійні нейротоксикози. Інтоксикація ртуттю, марганцем, миш'яком.	2
8	Тема 8. Професійні інтоксикації бензолом, аміно-, нітросполуками бензолу. Професійний токсичний гепатит. Професійна токсична нефропатія.	4
9.	Тема 9. Професійна інтоксикації сполуками, що використовуються при сільськогосподарських роботах	4
10.	Тема 10. Отруєння аміаком. Отруєння чадним газом. Отруєння сірковуглецем. Інтоксикація миш'яковистим воднем.	2
11.	Тема 11. Професійні отруєння полімерними матеріалами	2
12.	Тема 12. Професійні хвороби пов'язані з дією біологічного фактору: інфекційного (COVID-19); паразитарного	4
13	Тема 13. Професійні захворювання, пов'язані з дією фізичних факторів. Вібраційна хвороба.	2
14	Тема 14. Нейросенсорна приглухуватість.	2
15	Тема 15. Висотна та кесонна хвороби	2
16	Тема 16. Променева хвороба.	4
17	Тема 17. Професійні хвороби, зумовлені впливом електромагнітного випромінювання та ультразвуку, лазерним випромінюванням.	2
18	Тема 18. Захворювання, що спричинені дією несприятливих факторів виробничого мікроклімату.	2
19	Тема 19. . Захворювання, пов'язані з перенапруженням окремих органів і систем.	4
20	Тема 20 Професійний рак. Невідкладна допомога в професійній патології.	4
	Усього годин	54

5.4. Лабораторні заняття не передбачені

6. САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

№	Тема	Кількість годин
1.	Тема 1. Підготовка до практичного заняття 1.	2
2.	Тема 2. Підготовка до практичного заняття 2.	2
3.	Тема 3. Підготовка до практичного заняття 3.	2
4.	Тема 4. Підготовка до практичного заняття 4.	1
5.	Тема 5. Підготовка до практичного заняття 5.	1
6	Тема 6. Підготовка до практичного заняття 6.	2
7.	Тема 7. Підготовка до практичного заняття 7.	2
8.	Тема 8. Підготовка до практичного заняття 8.	2
9.	Тема 9. Підготовка до практичного заняття 9.	2
10	Тема 10. Підготовка до практичного заняття 10.	2
11	Тема 11. Підготовка до практичного заняття 11.	2
12	Тема 12. Підготовка до практичного заняття 12.	2
13	Тема 13. Підготовка до практичного заняття 13.	1
14	Тема 14. Підготовка до практичного заняття 14.	1
15	Тема 15. Підготовка до практичного заняття 15.	2
16	Тема 16. Підготовка до практичного заняття 16.	2
17	Тема 17. Підготовка до практичного заняття 17.	2
18	Тема 18. Підготовка до практичного заняття 18.	2
19	Тема 19. Підготовка до практичного заняття 19.	2
20	Тема 20. Підготовка до практичного заняття 20.	2
	Усього годин	36

7. ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Практичне заняття – докладний розгляд здобувачами окремих теоретичних положень та формування навички їх практичного застосування через індивідуальне виконання.

Самостійна робота: поза аудиторна робота здобувача з рекомендованою літературою, електронними інформаційними ресурсами, самостійна робота з банком тестових завдань.

8. ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль: усне опитування, тестування, розв'язання ситуаційних клінічних завдань, оцінювання активності на занятті.

Підсумковий контроль : залік

Оцінювання поточної навчальної діяльності на практичному /семінарському/ лабораторному занятті:
опитування, вирішення ситуаційної клінічної задачі, визначити уміння правильно призначати та трактувати результати лабораторного та інструментального обстеження, обґрунтовувати діагноз на підставі аналізу клінічних та допоміжних методів обстеження.

Структура поточного оцінювання на практичному занятті:

1. Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:
 - методи: опитування, тестування, вирішення ситуаційної клінічної задачі;
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
2. Контроль практичних навичок:
 - уміння правильно проводити курацію хворого, призначати та трактувати результати лабораторного та інструментального обстеження, обґрунтовувати діагноз на підставі аналізу клінічних та допоміжних методів обстеження.
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2;
3. Оцінювання роботи із пацієнтом з теми заняття:
 - методи: оцінювання: а) комунікативних навичок спілкування з пацієнтом, б) правильність призначення та оцінки лабораторних та інструментальних досліджень, в) дотримання алгоритму проведення диференціального діагнозу, г) обґрунтування клінічного діагнозу, д) складання плану лікування;
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти під час поточного контролю

«5»	Здобувач вищої освіти вільно володіє матеріалом, приймає активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, впевнено демонструє практичні навички та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
«4»	Здобувач вищої освіти добре володіє матеріалом, приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички з інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
«3»	Здобувач вищої освіти недостатньо володіє матеріалом, невпевнено приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з суттєвими помилками.
«2»	Здобувач вищої освіти не володіє матеріалом, не приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, не демонструє практичні навички з інтерпретації даних лабораторного дослідження.

Залік виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних

заняттях, виконав та захистив індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

Залік здійснюється: на останньому занятті до початку екзаменаційної сесії - при стрічковій системі навчання, на останньому занятті – при цикловій системі навчання. Оцінка за залік є середньоарифметичною за всіма складовими за традиційною чотирибальною шкалою і має величину, яка округлюється за методом статистики з двома десятковими знаками після коми.

9. РОЗПОДІЛ, БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Бали з навчальної дисципліни для здобувачів, які успішно виконали програму, конвертуються у традиційну чотирибальну шкалу за абсолютними критеріями, які наведено у таблиці:

Національна оцінка за дисципліну	Сума балів за дисципліну
Відмінно («5»)	185 – 200
Добре («4»)	151 – 184
Задовільно («3»)	120 – 150
Незадовільно («2»)	Нижче 120

Багатобальна шкала (200-бальна шкала) характеризує фактичну успішність кожного здобувача із засвоєння навчальної дисципліни. Конвертація традиційної оцінки в 200-бальну виконується інформаційно-технічним відділом Університету програмою «Контингент» за відповідною формулою: Середній бал успішності (поточної успішності з дисципліни) $\times 40$.

За рейтинговою шкалою ECTS оцінюються досягнення здобувачів з навчальної дисципліни, які навчаються на одному курсі однієї спеціальності, відповідно до отриманих ними балів, шляхом ранжування, а саме:

Оцінка за шкалою ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% здобувачів
B	Наступні 25% здобувачів
C	Наступні 30% здобувачів
D	Наступні 25% здобувачів
E	Наступні 10% здобувачів

Шкала ECTS встановлює належність здобувача до групи кращих чи гірших серед референтної групи однокурсників (факультет, спеціальність), тобто його рейтинг. При конвертації з багатобальної шкали, як правило, межі оцінок «A», «B», «C», «D», «E» не співпадають з межами оцінок «5», «4», «3» за традиційною шкалою. Оцінка «A» за шкалою ECTS не може дорівнювати оцінці «відмінно», а оцінка «B» - оцінці «добре» тощо. Здобувачі, які одержали оцінки «FX» та «F» («2») не вносяться до списку здобувачів, що ранжуються. Такі здобувачі після перескладання автоматично отримують бал «E». Оцінка «FX» виставляється здобувачам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але яким не зарахований підсумковий контроль. Оцінка «F»

виставляється студентам, які відвідали усі аудиторні заняття з навчальної дисципліни, але не набрали середнього балу (3,00) за поточну навчальну діяльність і не допущені до підсумкового контролю.

10.МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.

- Робоча програма навчальної дисципліни
- Силабус навчальної дисципліни
- Методичні розробки до практичних занять
- Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів вищої освіти
- Мультимедійні презентації
- Ситуаційні клінічні завдання
- Банк тестових завдань за підрозділами з дисципліни

11. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1.	Профпатологія як клінічна дисципліна. Класифікація професійних захворювань.
2.	Історичні відомості щодо розвитку професійної патології.
3.	Організація профпатологічної служби і структура професійної захворюваності в Україні.
4.	Особливості клінічного обстеження і діагностики професійних захворювань.
5.	Організація та проведення попередніх і періодичних медичних оглядів працюючих.
6.	Принципи профілактики професійних захворювань і отруєнь.
7.	Лікарсько-трудова експертиза при професійних захворюваннях, медична та трудова реабілітація.
8.	Пневмоконіози: етіологія, патогенез, класифікація, діагностика. Лікування.
9.	Основні питання профілактики пневмоконіозів. Експертиза працездатності.
10.	Силікоз. Патогенез. Клінічна картина. Діагностика. Лікування. Експертиза працездатності.
11.	Коніотуберкульоз. Патогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Лікування. Профілактика. Експертиза працездатності.
12.	Силікатози (азбестоз, цементний пневмоконіоз). Клінічна картина. Діагностика. Лікування. Експертиза працездатності.
13.	Карбоконіози (антракоз, графітоз). Клінічна картина. Діагностика. Лікування. Експертиза працездатності.
14.	Металоконіози (сидероз, алюмініоз). Клінічна картина. Діагностика. Лікування. Експертиза працездатності.
15.	Пневмоконіоз електрозварювальників. Клінічна картина. Діагностика. Лікування. Профілактика. Експертиза працездатності.
16.	Гіперчутливі пневмоніти. Особливості клінічного перебігу. Діагностика.
17.	Бериліоз. Патогенез. Клініка. Діагностика. Лікування. Профілактика. Експертиза працездатності.
18.	Бісиноз. Особливості клінічної картини. Діагностика. Лікування. Експертиза

	працездатності.
19.	Екзогенний алергічний альвеоліт. Етіологія. Патогенез. Клінічні прояви. Діагностика. Профілактика. Питання лікарсько-трудової експертизи і трудової реабілітації.
20.	Хронічне обструктивне захворювання легенів пилової етіології. Причини. Патогенез. Класифікація. Клініка. Диференціальна діагностика. Лікування. Профілактика. Експертиза працездатності.
21.	Інтоксикація бензолом. Класифікація. Механізм дії. Клінічна картина. Діагностика. Лікування. Профілактика. Експертиза працездатності.
22.	Інтоксикація аміно- і нітросполуками бензолу. Патогенез. Клінічна картина. Діагностика. Лікування. Експертиза працездатності. Профілактика.
23.	Отруєння карбон оксидом. Механізм дії. Класифікація. Клінічна картина. Діагностика. Експертиза працездатності.
24.	Інтоксикація свинцем. Особливості клінічної картини. Форми захворювання.
25.	Основні діагностичні критерії сідероахрестичної анемії при свинцевій інтоксикації
26.	Методи лікування свинцевої інтоксикації. Профілактичні засоби. Експертиза працездатності.
27.	Сучасні уявлення про механізм дії токсико-хімічних агентів на розвиток патології бронхолегеневої системи.
28.	Гострі ураження органів дихання токсико-хімічної етіології. Патогенез, клініка, діагностика, лікування, експертиза працездатності, профілактика.
29.	Хронічні ураження легень токсико-хімічної етіології. Патогенез. Клініка. Діагностика. Лікування. Профілактика. Експертиза працездатності.
30.	Отруєння ртуттю. Патогенез. Класифікація, клінічна картина. Діагностика. Лікування. Профілактика. Експертиза працездатності.
31.	Отруєння марганцем. Патогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Лікування. Профілактика. Експертиза працездатності.
32.	Отруєння тетраетилсвинцем. Механізм дії. Класифікація. Клініка. Лікування. Профілактика. Експертиза працездатності.
33.	Отруєння хлорорганічними сполуками. Патогенез. Клінічна картина. Лікування. Експертиза працездатності. Профілактика.
34.	Отруєння фосфорорганічними сполуками. Патогенез. Клініка. Лікування. Експертиза працездатності. Профілактика.
35.	Отруєння ртутьорганічними сполуками. Патогенез. Клініка. Лікування. Експертиза працездатності. Профілактика.
36.	Основні принципи невідкладної допомоги та антидотна терапія при гострих професійних отруєннях.
37.	Професійна бронхіальна астма. Характеристика алергенів, які спричиняють професійну бронхіальну астму.
38.	Класифікація професійної бронхіальної астми. Патогенез.
39.	Клінічні прояви професійної бронхіальної астми. Особливості діагностики. Профілактика. Експертиза працездатності.

40.	Вібраційна хвороба внаслідок дії локальної вібрації. Патогенез, класифікація, особливості клініки, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, експертиза працездатності, профілактика.
41.	Вібраційна хвороба внаслідок дії загальної вібрації. Патогенез, класифікація, особливості клініки, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, експертиза працездатності, профілактика.
42.	Методи лабораторної та інструментальної діагностики вібраційної патології.
43.	Нейросенсорна приглухуватість. Патогенез, класифікація, клініка, діагностика, лікування, експертиза працездатності, профілактика.
44.	Кесонна хвороба. Патогенез. Клініка. Діагностика. Лікування. Профілактика. Експертиза працездатності.
45.	Висотна хвороба. Механізм дії зниження парціального тиску кисню у повітрі, що вдихається. Клініка. Лікування. Профілактика.
46.	Вплив електромагнітних хвиль радіочастот на організм людини. Механізм дії. Основні клінічні синдроми. Лікування. Профілактика. Експертиза працездатності.
47.	Професійні захворювання, спричинені впливом ультразвуку.
48.	Перегрівання в умовах виробничого середовища. Патогенез. Клінічна картина. Діагностика. Лікування. Профілактика. Експертиза працездатності.
49.	Переохолодження в умовах виробничого середовища. Патогенез. Клінічна картина. Діагностика. Лікування. Профілактика. Експертиза працездатності.
50.	Професійні захворювання, спричинені дією біологічних факторів.
51.	Визначити основні професії, які належать до групи ризику щодо розвитку професійних захворювань опорно-рухового апарату.
52.	Основні клінічні форми професійних дискінезій. Патогенез. Клінічна картина. Діагностика. Лікування. Профілактика. Експертиза працездатності.
53.	Диференційна діагностика професійних захворювань опорно-рухового апарату.
54.	Хронічні міофібрози. Патогенез. Клінічна картина. Діагностика. Лікування. Профілактика. Експертиза працездатності.
55.	Бурсит. Патогенез. Клінічна картина. Діагностика. Лікування. Профілактика. Експертиза працездатності.
56.	Періартрит плечового суглоба. Патогенез. Клініка. Діагностика. Лікування. Профілактика. Експертиза працездатності.
57.	Моно- та поліневропатії верхніх і нижніх кінцівок. Вегетативно-сенсорні радикулопатії та радикуломієлопатії. Клінічна картина. Діагностика. Лікування. Профілактика. Експертиза працездатності.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Професійні хвороби : [підручник] / В.А. Капустник, І.Ф. Костюк, О.М. Ігнат'єв та ін. ; за ред. проф. В.А Капустника, проф.. І.Ф. Костюк. – 5-е вид., переробл. і допов.- К., : ВСВ «Медицина», 2017.-536 с. + 4 кольор. вкл.
2. Occupational diseases / V. A. Kapustnik, I. F. Kostyuk, H. O. Bondarenko et al.; edited by V. A. Kapustnik, I. F. Kostyuk. – Kyiv : AUS Medicine Publishing, 2018. – 416 p.

3. Методичні рекомендації для проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Професійні хвороби» для здобувачів 6 курсу медичного факультету /О.ІГНАТЬЄВ, Т.ОПАРІНА, О.ПАНЮТА, Л.ЗАГОРОДНЯ, Т.ЯМІЛОВА, Т.ПРУТІАН, В.ВОЛЯНСЬКА, Н.ШЕВЧЕНКО. -Одеса,2024.-25с.
4. ПРОФЕСІЙНІ ХВОРОБИ. Практикум для самостійної підготовки здобувачів вищої освіти 6 курсу медичного факультету/ О.ІГНАТЬЄВ, Т.ОПАРІНА, О.ПАНЮТА, Л.ЗАГОРОДНЯ, Т.ЯМІЛОВА, Т.ПРУТІАН, В.ВОЛЯНСЬКА, Н.ШЕВЧЕНКО.- Одеса,2024.-47с.

Додаткова:

5. Професійні хвороби : навч.-метод. посібник для сам. роб. студ. / О.М. Ігнат'єв, К.А. Ярмула, О.І. Панюта, Л.І. Загородня. – Одеса., 2015. – 56 с.
6. Токсикологія аерозолів : монографія / За ред.: Ю. І. Кундієва. Тернопіль: Укрмедкнига, 2015. 255 с.
7. Фактори ризику професійних захворювань медичних працівників (огляд літератури) / Л. П. Боднар [та ін.] // Вісн. наук. досліджень. — 2018. — N 2. — С. 6-10.
8. Про затвердження переліку професійних захворювань (Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 294 від 26.04.2017) : Постанова від 08.11.2000 р. № 1662 // Зб. нормат.-директ. док. з охорони здоров'я. - 2017. — N 6. — С. 27-36.

13. Електронні інформаційні ресурси:

- 1.Інформаційно - освітнє середовище info.onmedu
[https://info.odmu.edu.ua/chair/occupational diseases and functional diagnostics /files](https://info.odmu.edu.ua/chair/occupational_diseases_and_functional_diagnostics/files)
- 2.ГО «Всеукраїнська асоціація лікарів- профпатологів та лікарів медицини праці <https://uadocmed.org/upload-files/doc>
3. Центр громадського здоров'я МОЗ України: <https://phc.org.ua/>
- 4.Центр контролю та профілактики захворювань: www.cdc.gov
- 5.База даних «Здоров'я для всіх. Україна»: Офіційний сайт Центру медичної статистики МОЗ України. URL: <http://medstat.gov.ua/ukr/news.html?id=203>
6. Державна служба статистики України: офіційний сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>